

AKTUÁLNÍ TRENDY V MUZEJNÍ PREZENTACI A EDUKACI

Muzejní edukace v 21. století

Muzeum Jindřichohradecka
Štítného 124/I, Jindřichův Hradec,
12. 10. – 14. 10. 2026

III. BLOK

III. blok: Muzejní edukace mimo budovu muzea

Muzeum bez zdí. Strategie a formáty edukace v otevřeném prostoru

Hranice muzea nejsou limitem, ale výchozím bodem. Prezentace širého spektra edukačních formátů RMM, opouštějících bezpečí expozic a vstupující do živého organismu města i krajiny. Od přírodovědných modulů a etnografických programů ve školách až po intervence ve veřejném prostoru pracující s geniem loci a venkovním uměním. Metodika dlouhodobých projektů i jednorázových akcí, jejichž společným jmenovatelem je podpora lokálního patriotismu a transformace veřejného prostranství v interaktivní učebnu.

Mgr. Lucie Janatková, Regionální muzeum Mělník

Mgr. Lucie Janatková vystudovala Dějiny křesťanského umění na KTF a Arts management na VŠE. Zájem o tradice a lidové dědictví našich předků ji vede k organizování zvykoslovných akcí a celkové podpoře kulturního dění ve městě Mělník. V současnosti působí na pozici edukátorky v Regionálním muzeu Mělník.

Mgr. Jitka Králová, Regionální muzeum Mělník

Vystudovala sociální pedagogiku a prevenci rizikového chování na UHK. Má osmiletou praxi na ZŠ, od roku 2008 edukátorka v Regionálním muzeu Mělník (od r. 2022 jako ředitelka). Cílí na zkvalitňování muzejní edukace, vztah muzeí a škol a rodinnou politiku. Aktivně působí v Komisi pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku AMG ČR, PS Muzeum školet – škola v muzeu, projektech MAP a spolupracuje s KAMV UK. Projekt Rukověť muzejního edukátora SK. Pravidelně publikuje a přednáší.

Muzeum v rekonstrukci! Co s tím?

Příspěvek nabídne varianty řešení programů pro školy během několikaleté rekonstrukce muzejní budovy. Od výuky přímo ve školách po programy v blízkém okolí budovy. Ukážeme cesty, které se osvědčily i úskalí, která nás potkala. Přidáme tipy na přenesení fungujících principů do běžného provozu muzea po jeho opětovném otevření.

*Mgr. et Mgr. Alena Černá, MUZA Severočeské muzeum
Pedagožka MUZA v Liberci se zabývá především výukou dějepisu a jeho
propojením s dalšími předměty. Aktivně se věnuje sdílení zkušeností ve vzdělá-
vání, ať už se studenty při výuce dějepisu pro dálkově studující na TUL, nebo
s vyučujícími na projektech FENIX či na skautském vzdělávacím kurzu.*

Ztracenné

Edukaci mimo budovu galerie jsme zařadili do programu již před uzavřením galerie. Po jejím uzavření z důvodu rekonstrukce jsme v nabídce programů ve veřejném prostoru pokračovali. Hlavní myšlenkou programu Ztracenné je seznámit žáky s místy, objekty či uměleckými díly, které jsou v našem městě ztracené. A to buď nenávratně (jako například budova synagogy, Kreclu, hřbitova v místech dnešních Smetanových sadů či socha TGM) nebo jsou skryté například díky svému umístění (nástěnná malba Míly Doležalové v místní lékárně) a tím pro veřejnost pozapomenuté. První část programu se odehrává ve škole a v druhé vyrazíme do města mapovat místa, o kterých se žáci vlastním pátráním ve škole dozvěděli.

*Mgr. Pavlína Pitrová, Oblastní galerie Vysočiny
Pavlína Pitrová působí v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě na pozici edukátorky.
Zaměřuje se především na propojení výtvarného umění s historií a místem,
kde žije. Pravidelně připravuje dlouhodobé vzdělávací programy pro školy,
jejichž cílem je poznávání umění ve veřejném prostoru.*

Skrytá tajemství kláštera Porta coeli

Příspěvek představí venkovní edukační programy realizované v areálu kláštera Porta coeli, které využívají principy zážitkového a badatelského učení. Účastníci v nich aktivně poznávají jednotlivé objekty klášterního areálu, jejich historii, vnímají i širší souvislosti. Programy kombinují teoretické poznatky s praktickými aktivitami přímo v areálu kláštera. Jsou určeny školním skupinám žáků základních, středních škol i dospělým návštěvníkům. V současné době nabízíme čtyři varianty, které reflektují věk a potřeby jednotlivých cílových skupin. Součástí programů je práce s různorodými pomůckami, včetně 3D modelu areálu a autentických pramenů. Badatelské aktivity vedou účastníky k aktivní interpretaci historických jevů. Programy jsou realizovány od září 2025 a byly již ověřeny v praxi. Příspěvek poukáže na potenciál muzejní edukace mimo budovu jako nástroje hlubšího porozumění kulturnímu dědictví.

*Mgr. Tereza Randýsková, Ph.D., Muzeum Brněnska
Tereza Randýsková je absolventkou oboru Historie a Muzejní a galerijní pedagogiky v kombinaci s Učitelstvím společenských věd pro 2. stupeň ZŠ a SŠ na Univerzitě Palackého v Olomouci. Již během studia se profilovala směrem k oblasti muzejní edukace, v níž nachází profesní naplnění. Od roku 2022 pracuje jako muzejní pedagožka; nyní v Muzeu Brněnska.*

Mgr. Petra Dvořáková, Muzeum Brněnska

Petra Dvořáková v současné době působí jako etnoložka-kurátorka v Podhořáckém muzeu v klášteře Porta coeli v Předklášteří. Do muzea původně nastoupila jako průvodkyně, což formovalo její zájem o historii cisterciáckého řádu a klášterního areálu Porta coeli. Vystudovala historii a religionistiku na Filozofické fakultě a učitelství základů společenských věd a dějepisu pro střední školy na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Díky několikaleté pedagogické praxi na základní i střední škole se v muzeu zapojuje také do příprav edukačních a doprovodných programů pro děti i dospělou veřejnost. Ve své práci propojuje kurátorskou činnost s edukační praxí.

CpdB pro školy ve školách i mimo školu

Centrum paměti a dialogu Bubny je příspěvková organizace Ministerstva kultury, jejímž posláním je uchovávat paměť obětí šoa a být živým místem, které spojuje minulost s přítomností prostřednictvím vzdělávacích a kulturních programů. Bude sídlit v rekonstruované budově nádraží Praha–Bubny, odkud bylo v letech 1941–1945 deportováno téměř padesát tisíc československých Židů a osob označovaných norimberskými zákony za Židy. Během rekonstrukce CpdB rozvíjí několik edukačních programů, které zahrnují workshopy přímo ve školách, aktivity mimo školu i online materiály a nástroje, které mohou pedagogové samostatně využít ve výuce. Příspěvek představí konkrétní ukázky.

Pavla Šulcová je ředitelkou Centra paměti a dialogu Bubny. V minulosti se podílela na přípravě a realizaci řady českých i mezinárodních projektů v oblasti kulturní a obchodní diplomacie. Působila např. v Českém centru Tel Aviv, vedla Pražské Quadriennale (PQ 2019) a spolupracovala s Galerií hlavního města Prahy v rámci programu Umění pro město. Dlouhodobě se věnuje židovskému vzdělávání a projektům zaměřeným na uchovávání paměti.

Radost sdílet umění beze stěn: Dětská kniha jako prostředek zprostředkování výtvarného umění předškolním dětem

Příspěvek představuje dětskou knihu jako médium zprostředkovávající umění předškolním dětem založené na interaktivním pozorování uměleckých děl, pohybu a sdílené zkušenosti dítěte a dospělého. Cílem publikací edice Muzeum beze stěn je propojovat vybraná díla uměleckých sbírek napříč muzei České republiky a iniciovat dětského (ne)čtenáře do světa výtvarného umění prostřednictvím konceptů blízkých předškolnímu věku: obrazu, hry, interaktivního pozorování uměleckých děl a atraktivního prostředí knihy sdíleného s dospělým průvodcem.

Kniha se zde stává prostředkem společného prožitku a dialogu mezi dítětem a dospělým. Dospělému nabízí vodítka k citlivému zprostředkování umění dítěti, aniž by určovala jediné správné interpretace. Příběh, grafické zpracování knihy i výběr uměleckých děl

vedou čtenáře k aktivitám a rozhovorům, které nevznikají jako předem zadané úkoly, ale přirozeně se rodí ze společného čtení, pozorování a sdílení.

Příspěvek představí první knihu edice Můj první Veletržní palác a na jejím příkladu ukáže možnosti zprostředkování výtvarného umění předškolním dětem prostřednictvím knihy. Součástí prezentace bude také ukázka práce s publikací formou komentovaného autorského čtení a vizuální prezentace.

Příspěvek nabídne úvahu o tom, jak může dětská kniha podporovat sdílené vnímání umění, rozvoj dialogu, imaginace, pohybu a prvních interpretací uměleckého díla. Ukáže, že knihy edice Muzeum beze stěn obracejí pozornost dítěte i dospělého k objevování vlastního potenciálu sdílet umění s druhými, naslouchat, vyjadřovat se slovem i pohybem a vytvářet si osobní vztah k umění.

Mgr. Kateřina Mesdag, Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Kateřina Mesdag je edukátorka v kultuře a doktorandka oboru výtvarná pedagogika na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Ve svém výzkumu se věnuje publikačním výstupům muzeí umění určeným ke zprostředkování výtvarného umění dětem v České republice a ve Francii. Ve své pedagogické i publikační činnosti využívá metody expresivní interpretace uměleckých děl a rozvíjí autorské přístupy k přibližování výtvarného umění dětem i dospělým prostřednictvím média knihy. Je autorkou a kurátorkou edice Muzeum beze stěn.

Dvořákův hudební vlak

Projekt Dvořákův hudební vlak je ambiciózní site-specific inscenace, která v říjnu 2025 oživila trať mezi Březnicí a Rožmitálem pod Třemšínem. Společné dílo Památníku Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami a Spielraum Kollektiv proměnilo jízdu historickým vlakem v jedinečný hudebně-divadelní zážitek inspirovaný vášní Antonína Dvořáka pro železnici. Na projektu se podílelo přes 100 účinkujících.

Mgr. Pavla Váňová Černochová, Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami
Pavla Váňová Černochová, vedoucí sbírkového a programového oddělení Památníku Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami. V letech 2018–2024 působila jako vedoucí Podbrdského muzea v Rožmitále pod Třemšínem. Profesí kulturní manažerka i galerijní a muzejní pedagožka s bohatou zkušeností z veřejných i soukromých institucí a neziskového sektoru.

III. BLOK